

MALENE BACH

IN SITU

NØRREBRO PARK SKOLE

MALENE BACH
IN SITU
NØRREBRO PARK SKOLE

MALENE BACH
IN SITU
NØRREBRO PARK SKOLE

MALENE BACH
IN SITU
NØRREBRO PARK SKOLE

NØRREBRO PARK SKOLE, Jagtvej 34, København N
BYGHERRE Københavns Ejendomme f. Børne- og Ungdomsforvaltningen i Københavns Kommune
ARKITEKT NOVA5 arkitekter as TOTALENTREPENØR Enemærke & Petersen AS

PROJEKTET ER TILDELT Farveprisen 2012

»Bedømmelseskomiteen for Farveprisen 2012 har besluttet at tildele årets pris til renoveringen af Nørrebro Park Skole ved NOVA5 arkitekter as og billedkunstner Malene Bach. Sammen har arkitekterne og billedkunstneren på forbilledlig vis formået at samle tre helt forskellige bygninger til en helhed. Man har skabt et undervisningsmiljø, der kan være en daglig kilde til inspiration for brugerne og samtidig giver mulighed for ro og fordybelse. Der er brugt mange virkemidler, der nøje er afstemt til hinanden og uden at der overdrives. Projektet fremstår derfor ualmindelig helstøbt og helhjertet.«

REDAKTION Malene Bach, Rikke Stenbro, Jeanne Betak Cleemann, Tine Juel

ESSAY Rikke Stenbro

FOTOGRAF Tine Juel

Malene Bach p 18-19 / 30-31 / 34-35 / 52-53 / 66-67 / billedbehandlet af Ehrhorn Hummerston

GRAFISK TILRETTELÆGNING Jeanne Betak Cleemann

KORREKTUR Ella Juul Kjærulff

PAPIR Condat Mat Perigord TYPOGRAFI Alda

TRYK Narayana Press BOGBIND Jysk Bogbind

EN SÆRLIG TAK TIL FORBO FLOORING for deres generøse støtte til udgivelse af denne publikation

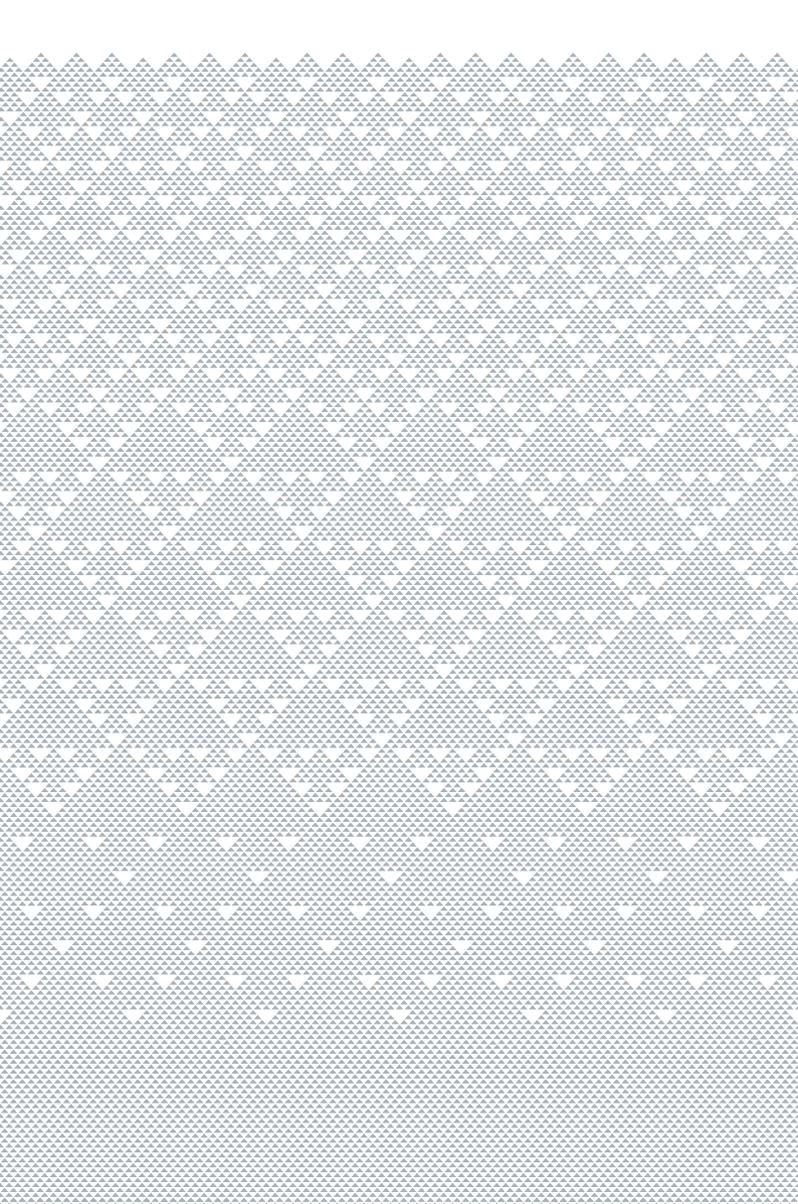
ISBN 978-87-989707-2-9

2012 © Malene Bach, Rikke Stenbro og Tine Juel

OPLAG 2.500

ISBN ISBN 978-87-989707-3-6 / engelsk oplag 1.500 / MALENE BACH IN SITU NØRREBRO PARK SCHOOL

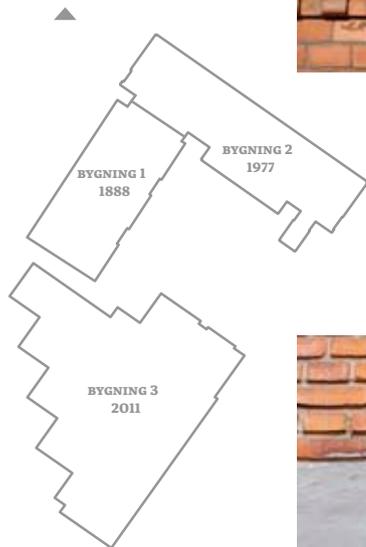
ESSAY Rikke Stenbro
FOTO Tine Juel

EN KUNSTNERISK INDSATS
DER ÅBNER DØRE ... OG STEMME
SINDET FOR LEG OG LÆRING

Denne publikation formidler et ambitiøst integreret kunstprojekt på Nørrebro Park Skole. Projektet, som billedkunstneren Malene Bach står bag, fletter sig på fornem vis ind i arkitekturen og det liv som udfolder sig i den.

AF Rikke Stenbro 2012

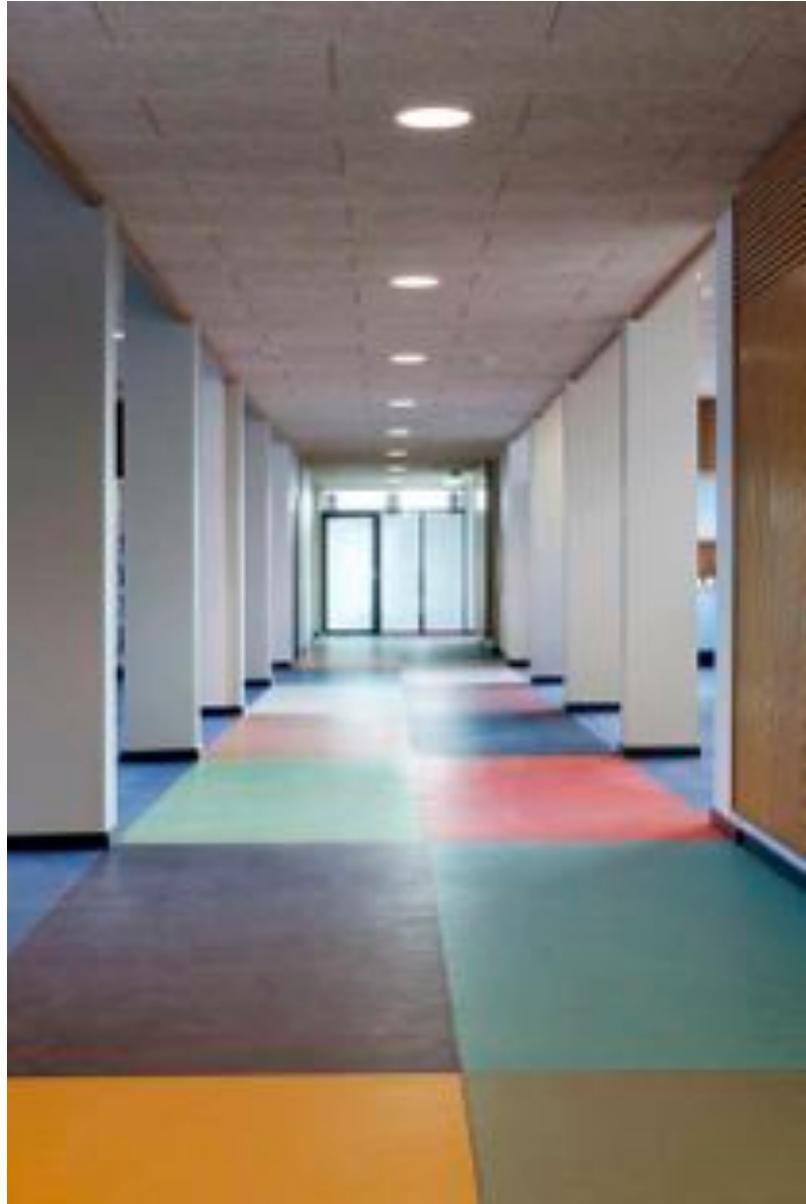
PROJEKTET OG METODENS POTENTIALE

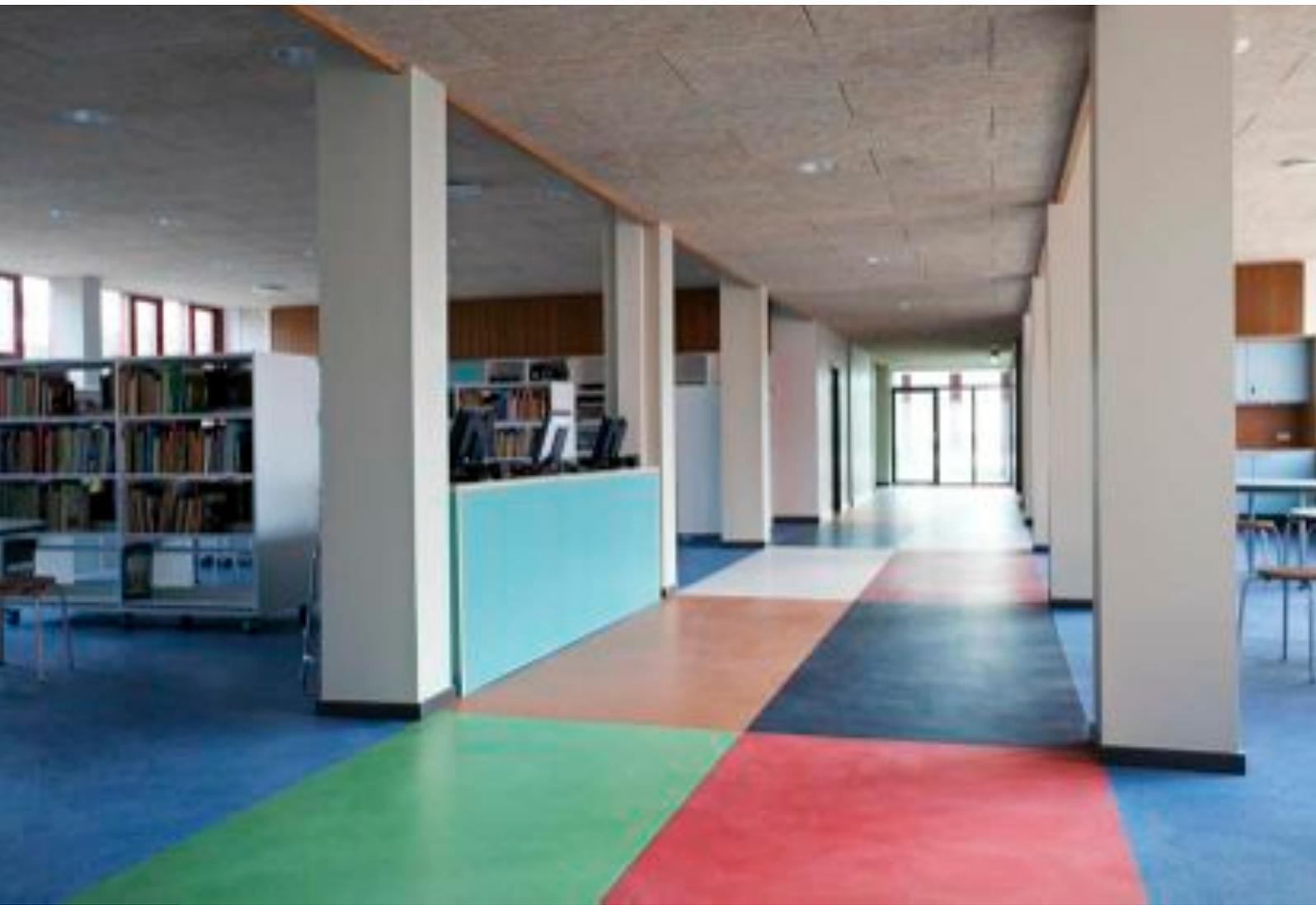
På Nørrebro Park Skole kan man finde et integreret kunstprojekt, som med gedigne og kreative koloristiske og ornamentale løsninger understøtter og fremhæver de arkitektoniske kvaliteter i skolens bygninger og ansporer til leg og læring. Projektet er skabt af billedkunstneren Malene Bach i samarbejde med bygherren Københavns Ejendomme og NOVA5 arkitekter as. Projektet blev til i forbindelse med en skolesammenlægning af Jagtvejens Skole og Havremarkens Skole i 2010.

Nørrebro Park Skole udgøres efter sammenlægningen af tre skolebygninger fra tre forskellige byggeperioder, to gamle, som er blevet renoveret og en ny. Nova5 har været arkitekt for såvel udvidelse som renovering. Hver af de tre skolebygninger har sit eget arkitektoniske særpræg og er i vid udstrækning opført, så den matcher sin tids arkitektoniske og didaktiske principper. Den ældste skolebygning på stedet blev opført i røde teglsten i 1888. Den har et stateligt udtryk og er rig i sin detaljering. Denne bygning akkompagneredes i 1977 af endnu en bygning i røde teglsten, denne gang dog skalmuret. Denne bygning har et mere prunkløst udtryk, blandt andet som et resultat af de mange *in situ*-støbte betonoverflader. Nova5's skolebygning, som blev føjet til de to øvrige, er også en betonbygning, men her er den *in situ*-støbte beton fra 70'erne afløst af præfabrikerede betonelementer, med facader af skifergrå teglsten. Også denne bygnings planløsning og materialevalg er typisk for sin tid og matcher sin tids arkitektoniske og pædagogiske krav og idealer.

BYGNING 2 / BIBLIOTEK / GANGAREAL

I den arkitektoniske og kunstneriske bearbejdning af bygningerne, som fandt sted i forbindelse med skolesammenlægningen, er de to ældste skolebygningers særegne karakteristika forsøgt opretholdt, samtidig med at der er skabt en intern sammenhæng imellem dem og den nye bygning. Selvom de koloristiske og ornamentale løsninger varierer, er der en klar linje i såvel farvesætningen som i valget af materialer i alle tre bygninger. Den kunstneriske indsats understøtter således de enkelte bygningers karakter, formsprog og byggematerialer og tydeliggør funktioner og indbyrdes sammenhæng mellem dem.

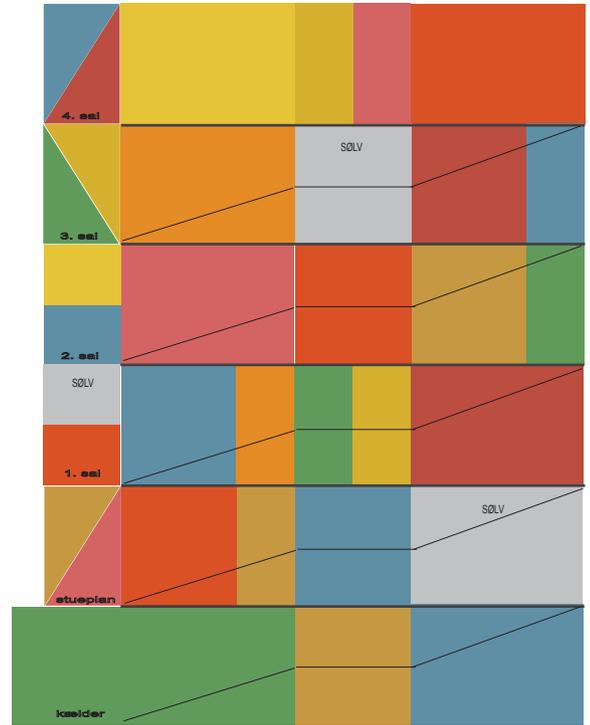
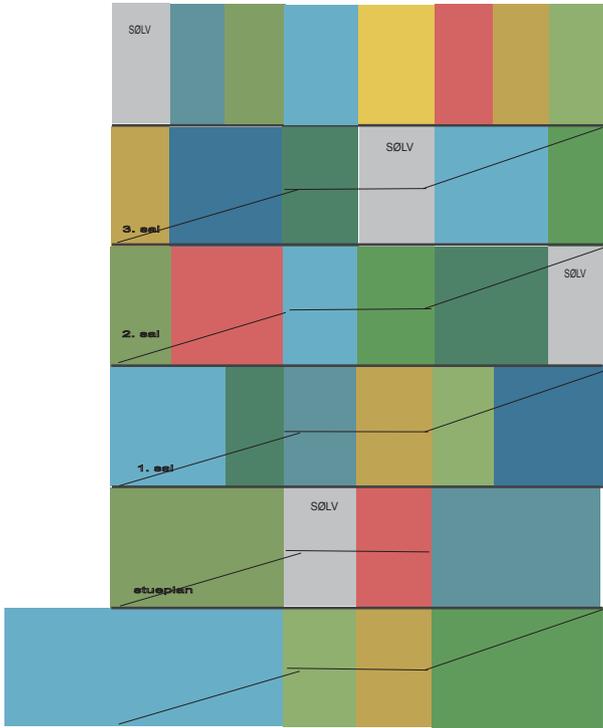

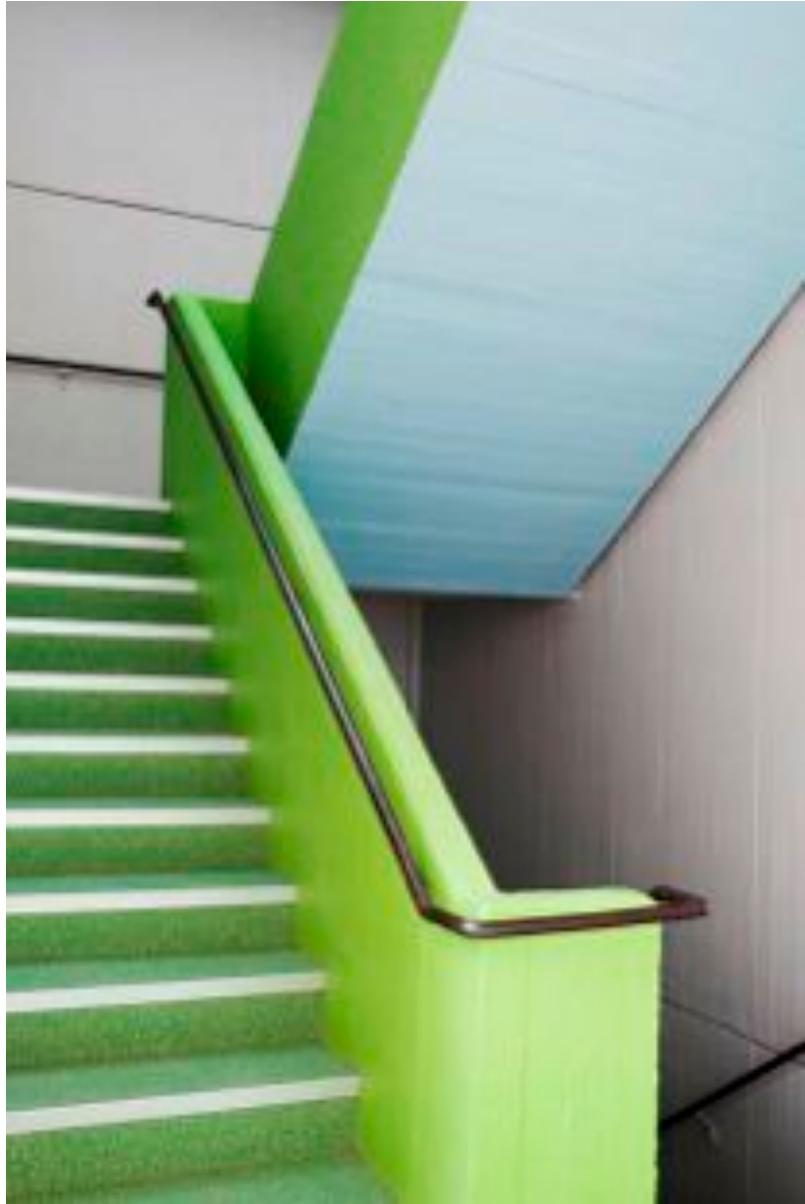
MALENES BACHS ARBEJDE OMFATTER

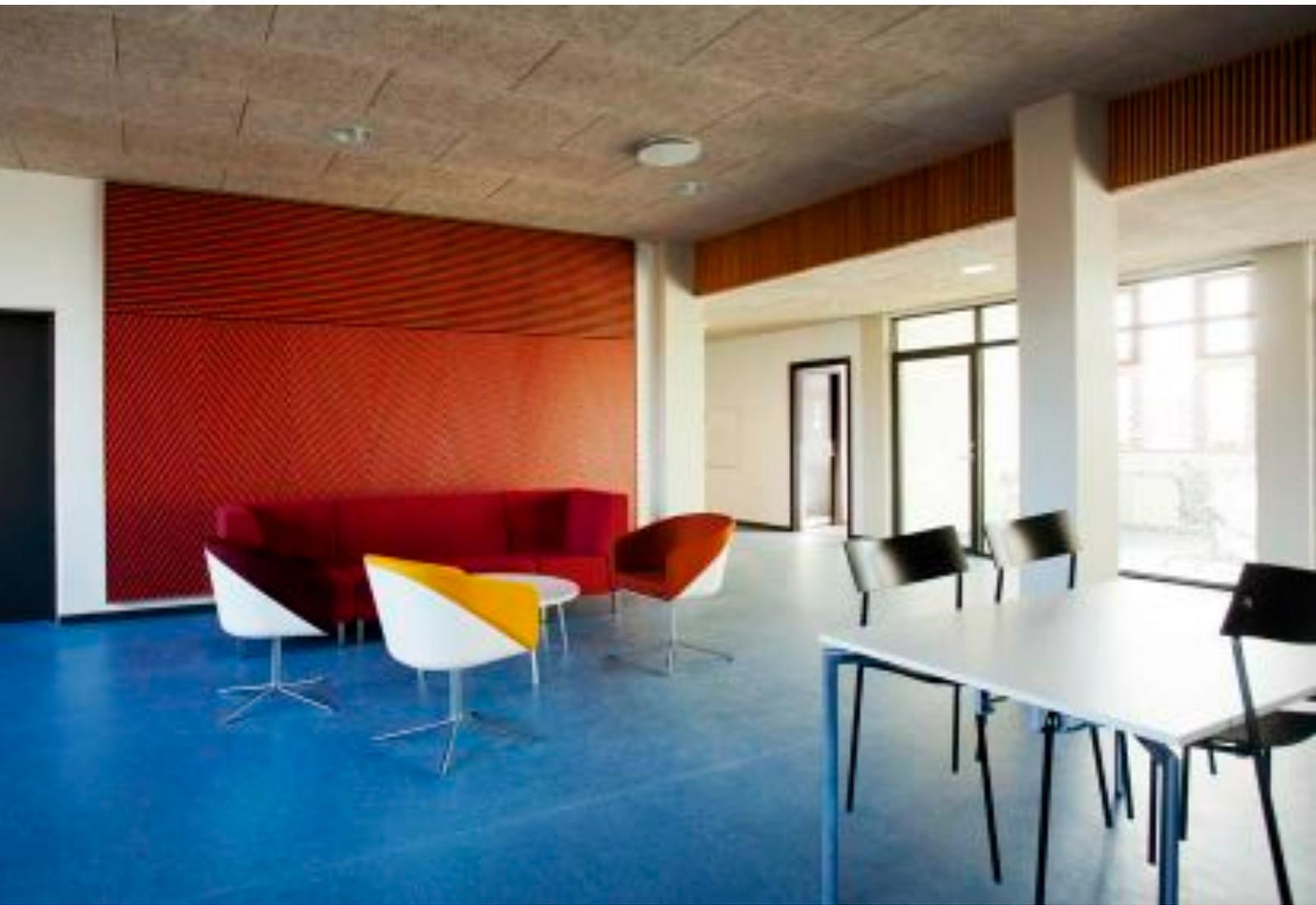
- FARVESÆTNING AF LINOLEUMS- OG VINYL Gulve
- BEMALEDE VÆGGE: DISPOSITIONER OG KOMPOSITIONER
- AKUSTIKPANELER: DISPOSITIONER, FARVER OG GEOMETRISKE KOMPOSITIONER
- OPSLAGSTAVLER (BULLETIN BOARDS): DISPOSITIONER OG FARVEKOMPOSITIONER
- FLISER I OMKLÆDNINGS- OG BADERUM SAMT PÅ TOILETTER: FARVEKOMPOSITIONER
- SILKETRYK PÅ GLASDØRE OG -VÆGGE: GEOMETRISKE MØNSTRER OG FARVER
- FARVESÆTNING AF INVENTAR
- PIKTOGRAMMER TIL TOILETDØRE

Linoleum er et gennemgående materiale, som på hele skolen er blevet brugt til både gulve, opslagstavler (bulletin boards) og foldevægge. Linoleum er kendt for at være et miljøvenligt og slidstærkt produkt, og det er et oplagt valg til institutionsbyggeri, da det samtidig produceres i et utal af farvenuancer, melinger og teksturer. Disse materialeegenskaber giver mulighed for at integrere linoleumsprodukter i bygningernes dekor, på en måde så det æstetiske og funktionelle går op i en højere enhed. Malene Bach har tidligere i udstillingsprojektet DIAMOND i 2010 samarbejdet med producenten Forbo Flooring. Derfor havde hun allerede ved projektets opstart et indgående kendskab til virksomheden og til hvordan deres brede sortiment af mønstre og specifikke nuancer ville kunne anvendes i arbejdet med den integrerede udsmykning af skolen. Det tidligere samarbejde gav således en indsigt som kunne foldes ud i dette projekt.

Malene Bach har på Nørrebro Park Skole arbejdet med at finde et veltempereret koloristisk udtryk. Hun spiller på hele paletten og begrænser sig ikke, som andre samtidige arkitekter og kunstnere, til at bruge primær- eller pangfarver i udsmykningen og indretningen af det institutionelle byggeri. Malene Bach doserer farverne med sensibilitet og omtanke. På steder, hvor man bevæger sig, dvs. på trapper, i gangarealer og i opholdsrum, er der indimellem fuld knald på paletten, mens der på steder, hvor man skal koncentrere sig, dvs. i klasselokaler og møderum, er arbejdet med et mere behersket koloristisk udtryk. Det farvesyn som ligger til grund for den kunstneriske intervention er generøst. Her er mange farver i spil, men de optræder sjældent som rene primærfarver. Bruges der fx en rød, er den iblandet andre farver, som den derved inviterer med ind i farvesammenhængen. Og man kan derfor hævde, at den anvendte palet er mere inkluderende end den er kontrasterende. Det forhold, at kunstneren har givet sig tid til at afstemme og nuancere paletten, således at farven matcher ikke bare bygningen, men også dens funktioner, har givet arkitekturen et løft.

SAMARBEJDET OG MÅLSÆTNINGEN

I forbindelse med renoveringen og udvidelsen af Nørrebro Park Skole afsatte bygherren Københavns Ejendomme et beløb til billedkunstnerisk arbejde. På Nova5's initiativ blev Malene Bach inviteret til at forestå dette arbejde. At Malene Bach allerede blev involveret i ombygningen og udvidelsen af skolen i en tidlig projektfase har betydet, at det kunstneriske bidrag kunne udvikles i tæt dialog med bygherre og arkitekt, sideløbende med skitserings- og byggeprocesserne og ikke først efter disses afslutning. Den kunstneriske udsmykning er derfor så integreret i arkitekturen, at det er svært at tale om et værk i klassisk forstand. Det kan ikke flyttes eller isoleres fra den stedsspecifikke kontekst. Det særlige ved denne type kunstnerisk intervention er, at den griber ind i og bliver en uadskillelig del af sine omgivelser, som den på en gang former og forstærker. Den væver sig både på et konkret og et abstrakt plan ind i arkitekturens form og funktion og kan ikke længere adskilles fra den. Det kunstneriske bidrag kan derfor ikke betragtes som en dekorativ tilføjelse til arkitekturen.

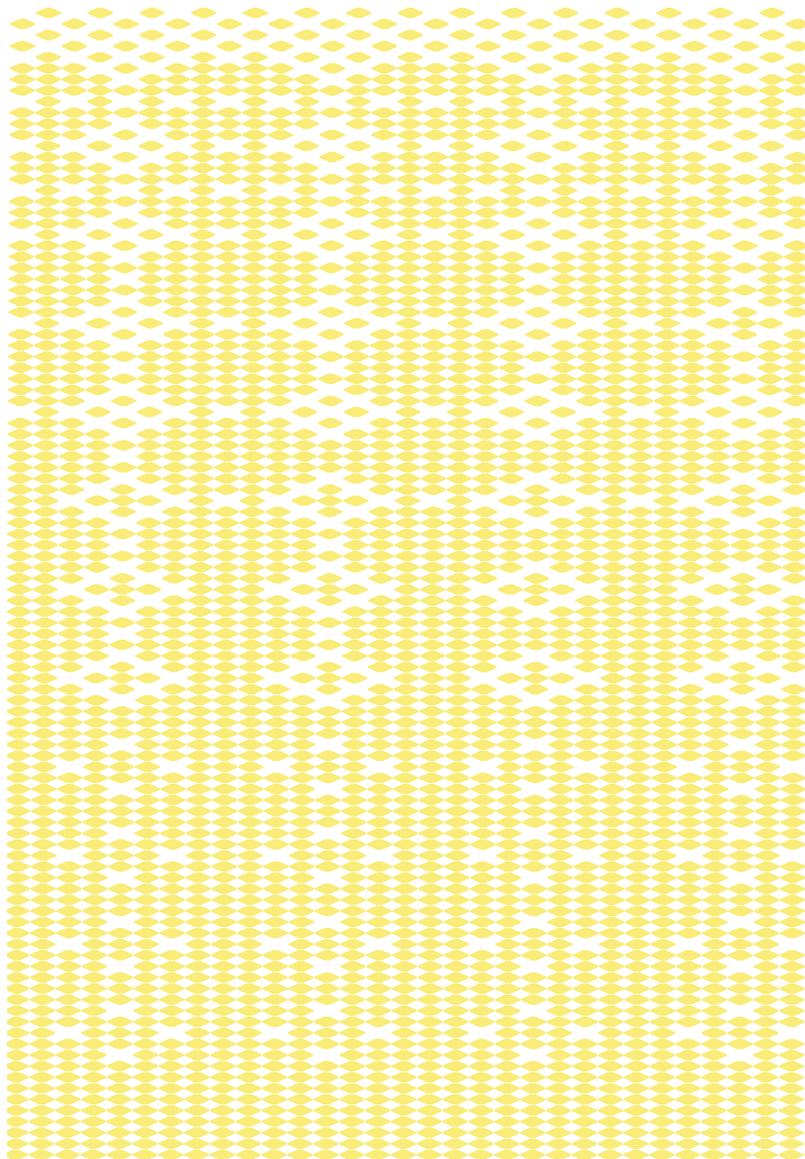

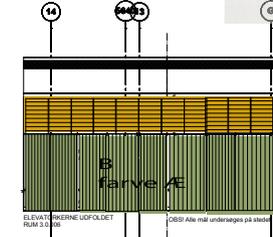
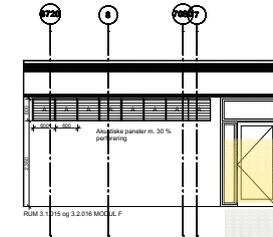
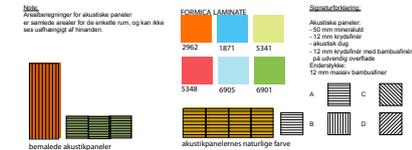
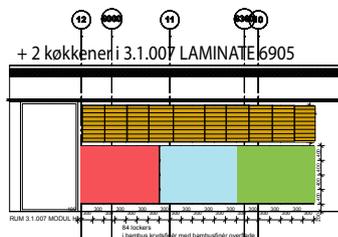
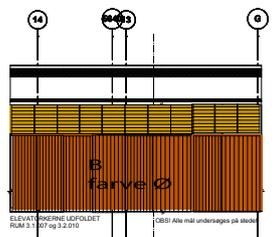
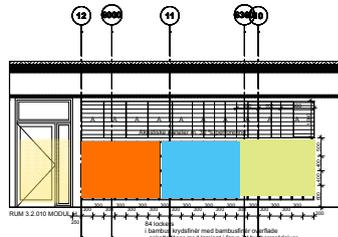
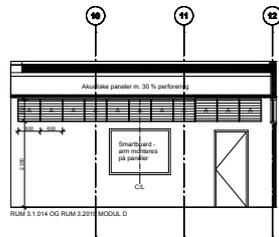
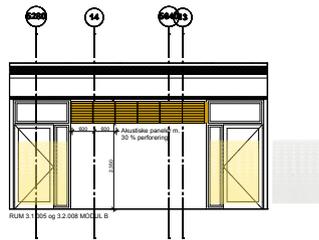
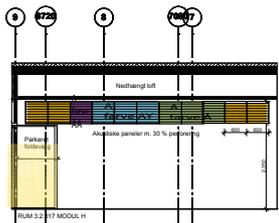
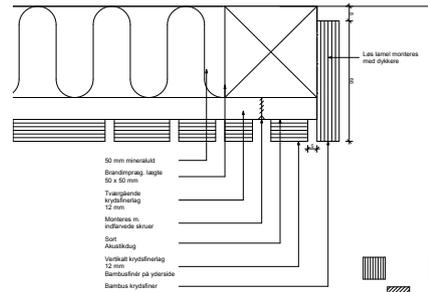
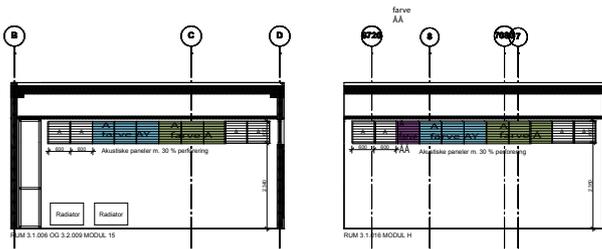
Hverken farver eller ornamenten bruges skematisk. Anvendelsen bygger snarere på en fintmækkende registrering og fortolkning af både det der har været, det der er, og det der kan blive. Intentionen med den kunstneriske integrerede farvesætning er fra billedkunstnerens side at skabe et stimulerende miljø, som opmuntrer til at bruge både forstand og fantasi. Den enkelte elev skal føle sig velkommen og favnet, uden at være omklamret. Skolen skal være et rart sted at være, man skal kunne udføre sit arbejde og koncentrere sig om sine opgaver.

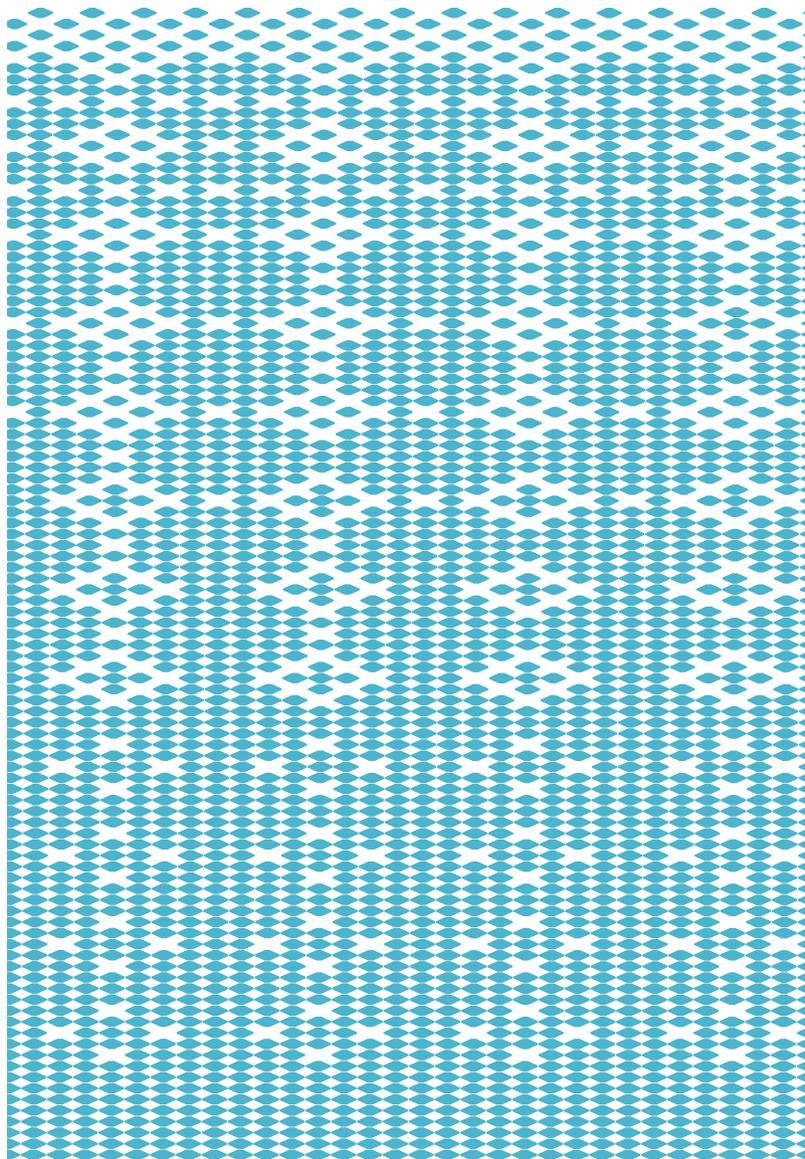
I et skolemiljø for børn fra 5–16 år er det vigtigt, at børnene – og de voksne naturligvis også – stimuleres ikke bare intellektuelt men også gennem sansning og intuition. Fantasien må holdes i live, og med den integrerede brug af farver og geometri kan man som elev på Nørrebro Park Skole nu finde flere lag i rummene og bygningernes logik at gå på opdagelse i.

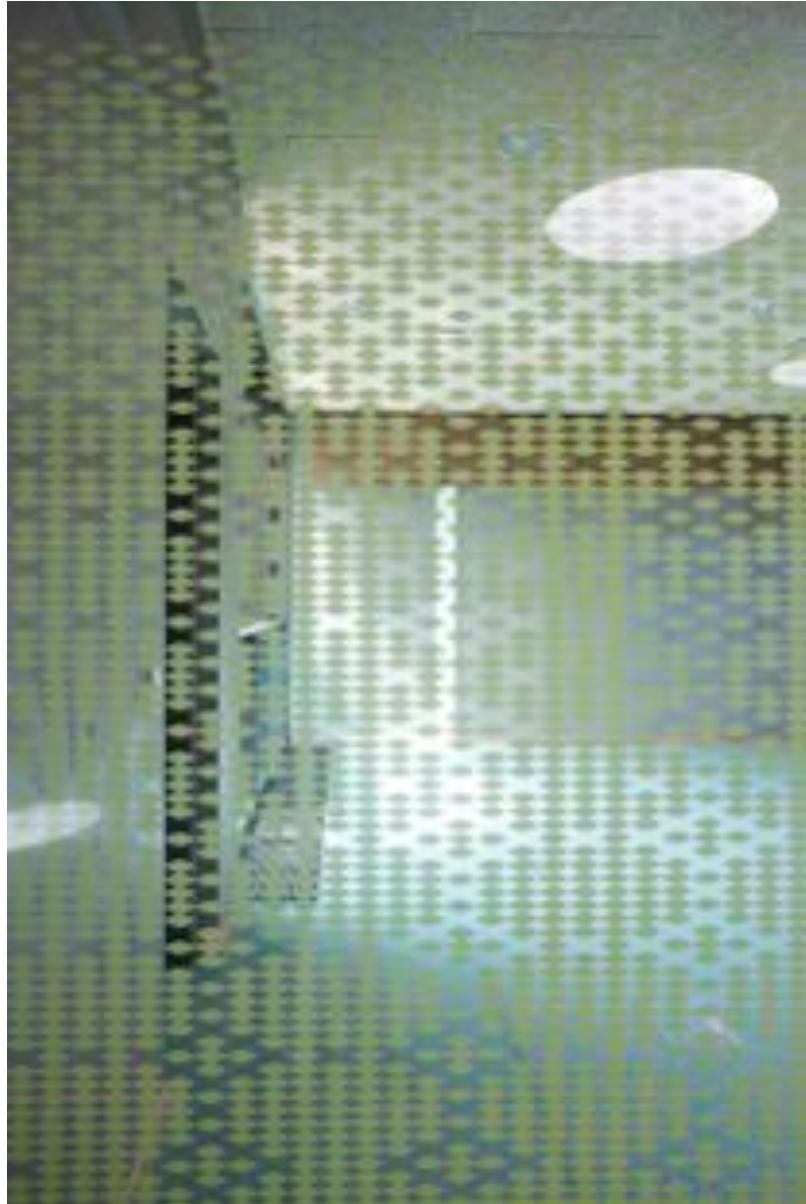

Malene Bach har tidligere formuleret, at en ambition i hendes kunstneriske praksis er at »åbne for et rum, hvor man kan reflektere og hvor betydningsdannelse kan ske«, og man kan spørge, om der findes noget bedre eller mere oplagt sted at forsøge at udleve en sådan ambition end en skole. Malene Bachs interventioner på Nørrebro Park Skole udfordrer og stimulerer elevernes sanser og motiverer derigennem til, at de bruger såvel fantasi som forstand.

FARVENS VÆRDI

»I bygningskunsten er farvens værdi afhængig af, hvordan den kan understrege bygningens karakter, accentuere formen og stoffet og tydeliggøre inddelingen.«

Steen Eiler Rasmussen

Om at opleve Arkitektur, p. 217

Det som er banebrydende og innovativt i Malene Bachs kunstneriske arbejde på Nørrebro Park Skole, og som har ført til en vital fornyelse af det arkitektoniske standardrepertoire, er, at hun på én gang formår at se og udnytte materialerne og bygningselementernes æstetiske og funktionelle potentialer. Et eksempel på dette er de til lejligheden producerede foldevægge, der i kraft af deres beklædning med farvede bulletin boards fungerer som opslagstavler samtidig med at de indgår i det overordnede kunstneriske program. Et andet eksempel er de akustiske paneler, hvis farvesætning og geometriske design er både stemnings- og stedsangivende. De skaber ikke alene en behagelig atmosfære akustisk, men nok så meget æstetisk. Akustikpanelerne, som er udviklet i samarbejde med producenten Moelven, er nu sat i produktion, og de er et forbilledligt eksempel på, hvorfor der er god mening i at invitere en billedkunstner til at bidrage til at udvikle og forme de arkitektoniske rammer om vores liv.

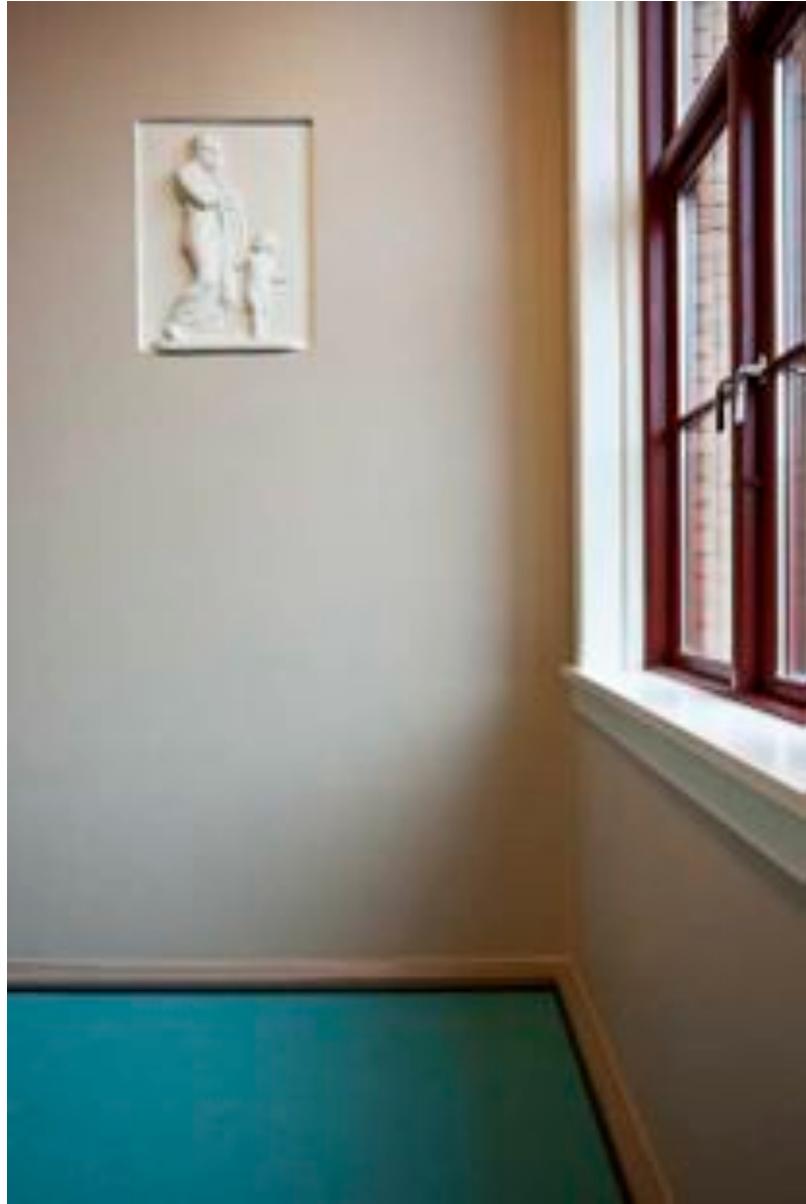

På Nørrebro Park Skole er hvert rum en helhed i sig selv, og der er brugt en del kræfter på at indrette og farvesætte dem, så den brug, det enkelte rum forventes at få, understøttes. Dette betyder imidlertid ikke, at indretningen og brugen af rummene er fastlåst, hvilket bevidnes af den midlertidige anvendelse af rummene i overgangsfasen inden renoveringsarbejdet er afsluttet. I en overgangsperiode har lokalerne været benyttet til andre formål end de tilsigtede. Opholdslokaler har været brugt til undervisning, og faglokaler har været brugt til andre typer af fagundervisning end de er beregnet på. Det har imidlertid vist sig, at lokalernes integrerede udsmykning har været robust nok til at tåle et sådant modspil uden at helhedspræget forsvandt, eller at det enkelte lokale i kraft af den midlertidige indretning og brug har fremstået kaotisk.

ORNAMENTETS VÆRDI

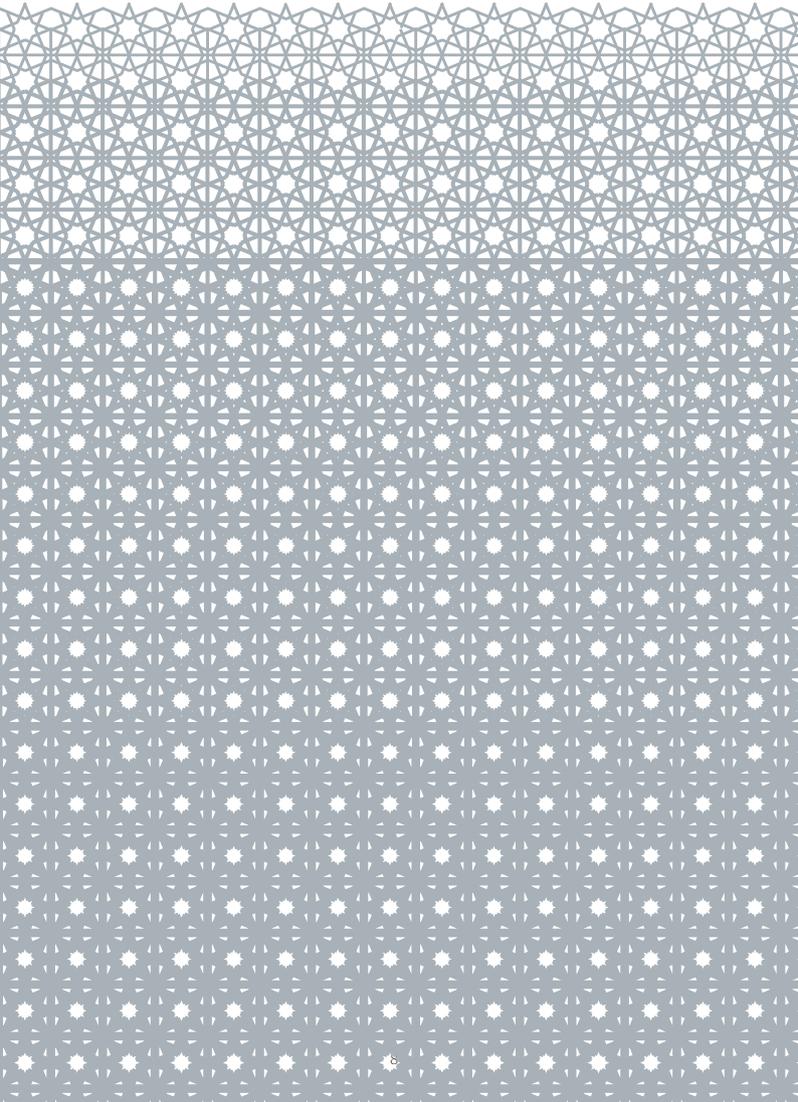
»Evnene til at genkende mønstre kan være medfødt. Den er måske nødvendig for at kunne forholde sig til kompleksitet. Men vi kræver mere af tilværelsen end den blotte overlevelse. Når vi genkender relationer mellem ting, tolker vi det set og føjer andre betydningslag til som forskønner og bekræfter det.«

Susan Yelavich

»Deep Surface: Contemporary Ornament and Pattern«

<http://camraleigh.org/exhibitions/2011deepsurface/ornament-and-pattern/>

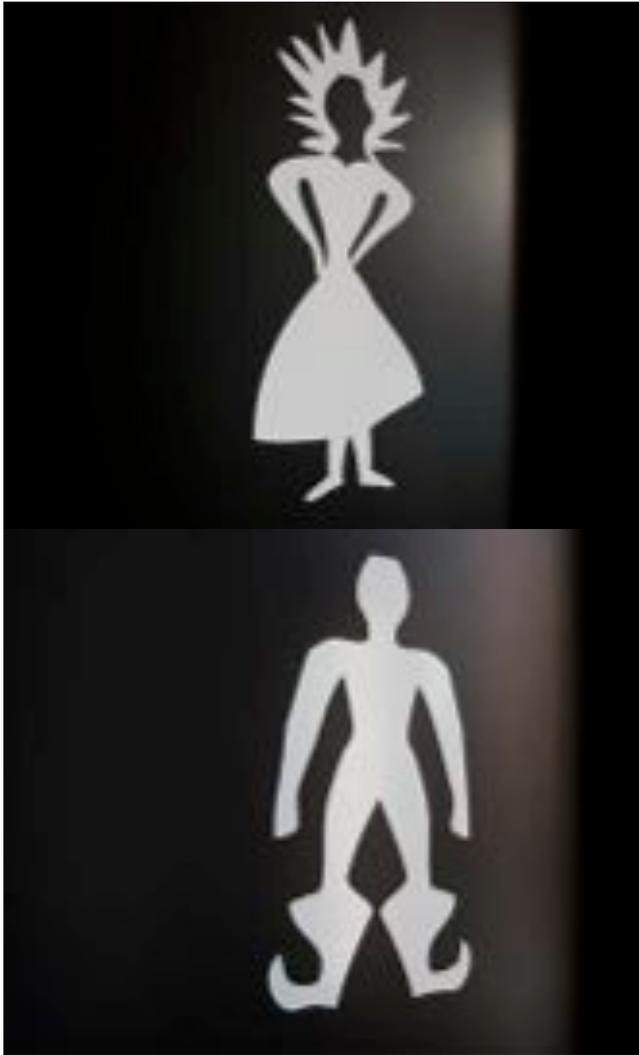

På Nørrebro Park Skole bruges silketrykte ornamenter på glasdøre og -vægge til at afskærme undervisningslokalerne fra opholds- og gennemgangsrummene og fra de ydre omgivelser. Mønstrene, der er forskellige i de tre skolebygninger, forskyder sig, således at de gradvist bliver mere og mere gennemskinnelige og åbne opefter. Sidder man ned, opleves mønsteret som uigenkendsigtigt, mens det samme mønster, hvis man rejser sig op, bliver transparent og giver mulighed for at få kontakt med verden udenfor. Symbiosen mellem det æstetiske og det funktionelle karakteriserer således også dette aspekt af Malene Bachs integrerede kunstneriske udsmykningsarbejde. Ornamenteringerne indrammer læringssituationen, samtidig med at de giver en mulighed for at holde en tiltrængt pause fra den. Helt overordnet kan man sige, at ornamenterne sætter eleverne i forbindelse med noget andet end de narrativer, som undervisningen ofte tager afsæt i. Med deres gentagelser og variationer har de et meditativt og frisættende potentiale, som forudsætningsløst kan udforskes. Man behøver således ikke at vide, at de ornamenter, som kunstneren har udviklet til hver af de tre bygninger, og som tilkender, hvor på skolen man befinder sig, elaborerer over mønstre fra henholdsvis en vesteuropæisk, en mellemøstlig og en asiatiske kulturkreds, for at man kan have fornøjelse af at lade blikket og måske også tankerne hvile ved dem.

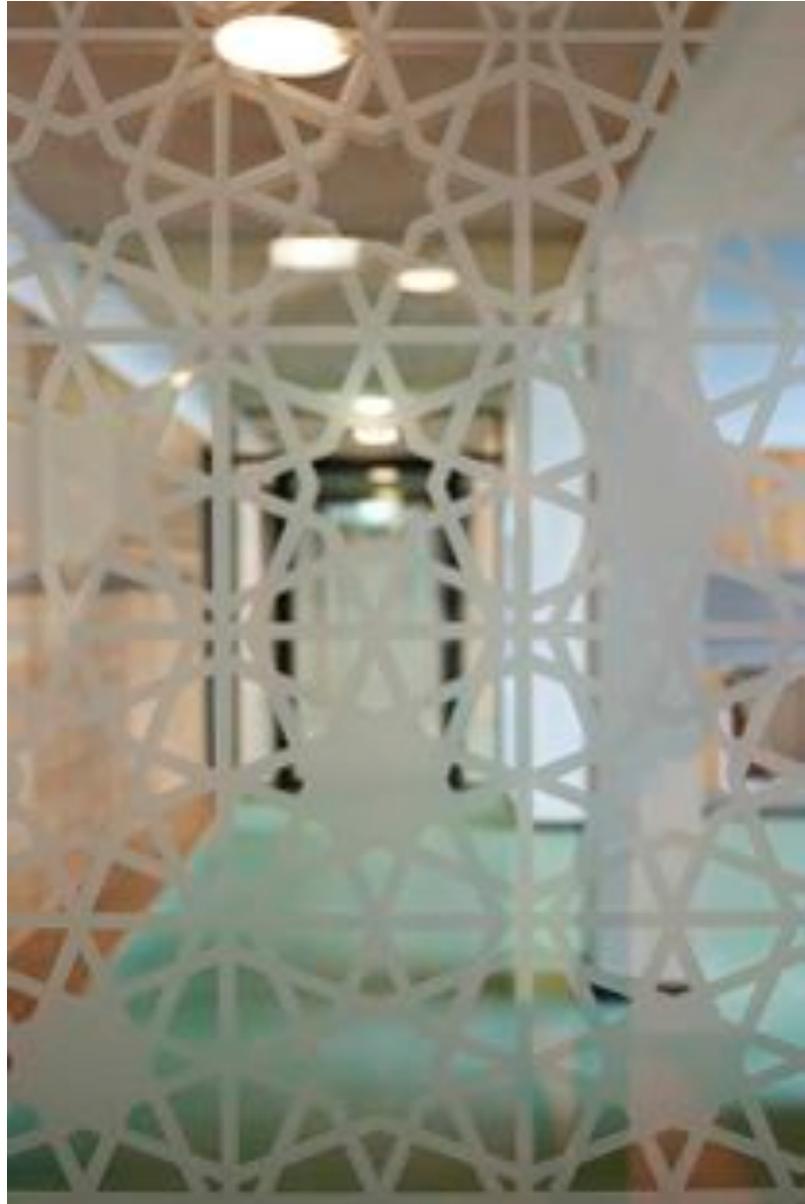

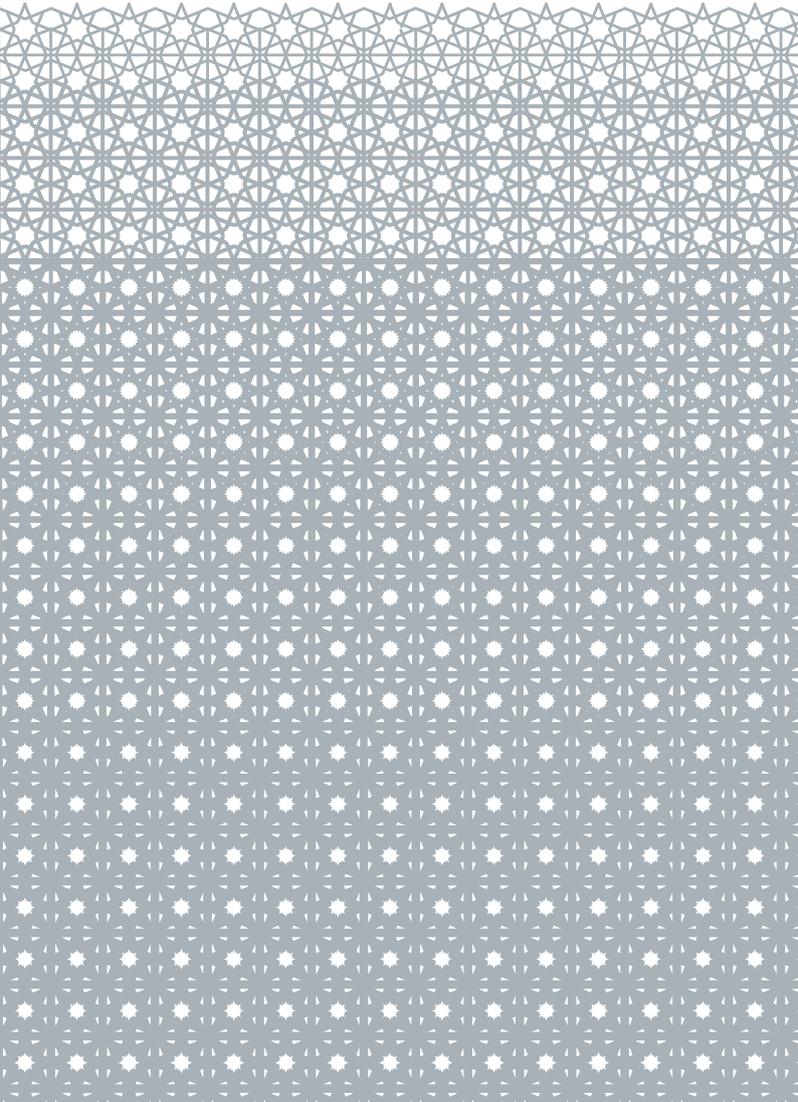

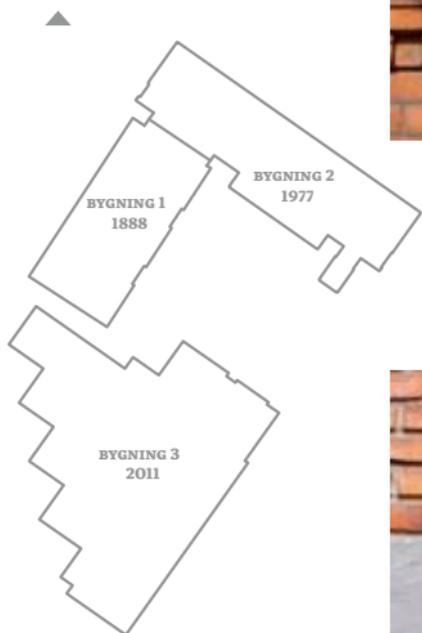

At Malene Bach trækker forskellige referencer ind i sit arbejde med ornamenten og kobler inspirationen fra den helt nære kontekst med inspiration hentet fra andre kulturer, giver den integrerede udsmykning en kompleksitet og flere indgange til den. Dette indebærer at man, uanset hvilken alder man har og hvad ens kulturelle eller etniske baggrund er, vil kunne genkende nogle træk og elementer i de mønstre som Malene Bach har udviklet til dette projekt, mens andre træk vil være mere fremmedartede for en. Én person vil måske hæfte sig ved, at det er de samme geometriske former man finder på klasselokalets dør, som dem han eller hun mødte i dagens matematikundervisning, mens en anden vil hæfte sig ved at mønsteret på døren ligner det, som man finder i murstensfacaden udenfor. Mønstergenkendelsen er karakteriseret ved, at vi som beskuere føjer noget til det vi ser – lægger en betydning til. De til bygningerne udviklede ornamenten giver derfor eleverne rig mulighed for at få erfaring med at opleve og håndtere kompleksitet.

Denne publikation formidler et ambitiøst integreret kunstprojekt på Nørrebro Park Skole. Projektet, som billedkunstneren Malene Bach står bag, fletter sig på fornem vis ind i arkitekturen og det liv som udfolder sig i den.

